

μένη σου. από τη γυναίκα σου, ένα σωρό κινήματα, ένα σωρό έξεις, ένα σωρό εξωτερικά γνωρίσματα. Πολύ περισσότερο λοιπόν από γλώσσα που λατρεύεις, από γλώσσα πολιτισμένη, τελειοποιημένη, αποκρυσταλλωμένη που έχεις την εύτυχία κιόλας να τη ζεις και να τη νοιώθεις. Στά κουτουρού κι ως έτυχε ποτές δεν καλλουργίζονται οι γλώσσες. Η δική μας ή γλώσσα ήθελε λιγίσματα και περπατησιά που δεν είχε, γιατί ήταν γλώσσα δυσκολοκίνητη, γλώσσα καινούργια κι άδούλευτη.

Λέτε πως ο Ψυχάρης έλο μικρές φρασούλες φτιάχνει γιατί δεν μπορεί τις μεγάλες να τις καταφέρει. Κι αυτό είναι γαλλισμός, κατά τη γνώμη σας. Έγώ είδα και μεγάλες φράσεις και μικρές στο βιβλίο του και κατά την περίσταση. Κ' ένα ξέρω να βεβαιώσω πως αυτό που λέτε γαλλισμό, εγώ το λέω ύφος, — ύφος του Ψυχάρη. Είναι ο μόνος συγγραφέας ρωμιάς που έχει ύφος, που ξεχωρίζει από μακριά. Άλλωστε ο Θεουκυδίδης ίδιο ύφος είχε τάχα με τον Πλούταρχο; ίδιο ο Πίνδαρος με το Σοφοκλή;

Ύστερα και το άλλο. Όταν ο Μορεάς έλεγε πως ή γαλλική μοιάζει με την αρχαία μας, βρισκατε την παρατήρησή του σοφή. Μά μια κ' ή γαλλική μοιάζει με την αρχαία μας, γιατί να μην επιδράσει αυτή και τη νέα μας; Όσο ξέχασα πως ο Μορεάς σας περιφρόνησε και τη γλώσσα σας και τα γλωσσικά σας ζητήματα κ' έγραψε γαλλικά μοναχά. Και για να σ' έχτιμήσει ο σημερινός ρωμιάς πρέπει να τον πατήσεις στο στήθος, πρέπει να τον περιφρονήσεις. Τότε μονάχα θα πει πως είσαι κάτι, πως είσαι ανώτερός του, πως είσαι μεγάλος.

Όμως ο Ψυχάρης αγάπησε τη γλώσσα του πρώτ' απ' όλα, την καταφρονημένη αυτής την κατ'δεχτική. Έσκυψε με σεβασμό και τη σήκωσε από τη λάσπη που την έρριξαν οι δασκάλοι κ' οι σχολαστικοί και την ανέβασε ψηλά, την έδαλε να καθίσει σε θρόνο χρυσό καθώς της ταίριαζε, και την έκανε Μούσα του και Θεό του.

Άπαιτεί αγάπη ή γλώσσα, άπαιτεί πίστη ή ποίηση, άπαιτεί άφοσίωση ή δημιουργία κ' ή ζωή και μόνο μ' αγάπη, με πίστη και μ' άφοσίωση γίνονται μεγάλα έργα σαν τα «Δυο αδέρφια», όταν δέ λείπει βέβαια ή μεγαλοφυΐα.

Μπαστιάνα, Γενάρης του 1912 ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

Όξω από την ποίηση, δεν είχαμε προσέξει, όπως έπρεπε, ούτε στα έθιμα ούτε στην γλώσσα μας ούτε στην ψυχή μας. Η φιλολογία μας δεν καταδεχόταν την Ελλάδα. Ήτανε θεμελιώδη, πιο σωστά δηλαδή άρρωστημένη από ξένη μίμηση. Ότι έργο δεν έδειαχε πασσαλόρι έβρωπαίω, ή δεν περνούσε ή περνούσε άταρατήρητο.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ*

ΤΟ Β' ΜΕΡΟΣ

Πλούσια ζωγραφισμένος με γιρλάντες, μ' έλέφαντες και μ' έρωτικές ιστορίες, φαίνεται ο θάλαμος της Ίζόλδης στο καστέλλι του Ρήγα. Βλέπει από το ένα μέρος προς τον άνθισμένο κήτο, και από το βάθος προς τη μεγάλη αυλή του Πυργοκίστελλου, όπου ξεχωρίζουνε τα πλευρά των πύργων του, με τα μεγάλα τους νταματά τετράγωνα, τάλικοβαμμένα. Η κεντρική θύρα είναι στολισμένη με γαλάζια κορίνα, όπου είναι κεντημένες χοντρές κορώνισσες, — τα χρώματα της Ρήγισσας. Στη δεξιά την κόχη μια μικρότερη κορίνα κρύβει μια καμαρούλα: στον άριστερό τον τοίχο άνοίγει θύρα που πηγαίνει στέλλα δομάτια της Ίζόλδης. Στο δεξιό τοίχο, άλλη θύρα. Στην κόχη παράμερα, μια άρα.

(Είναι στη σπηνη άπάνω ή ΙΖΟΛΔΗ και ή ΒΡΑΓΓΙΑΝΑ. Η ρήγισσα κάθεται σε μια πολυθρόνα, βαλμένη ψηλά σ' ένα πατάρι με σκυλοπάτια, που τα σκεπάζει άπυλή πορφύρα. Καταγίνεται με το να ξομπλιάζει ένα μαφόρι της Ίγγλιτέρας με γνέματι χουσιά. Η παρακόχη κάθεται στα πόδια της, σ' ένα σκυλοπάτι, και ξεδιυλίνει κ' έτοιμάζει τις ότρες, λέγοντας το παραμύθι της σαν ψαλιμωδία:)

ΒΡΑΓ. «Στόν άνεμο καθήμενη,
κάτου από τ'άσπρο άγκάθι,
προσμένει ή Όριέττα ή όμορφη
το σαστικό της νύρθη
και τον προσμένει άνώφελα
τη νύχτι, ως το πρωί...
Σάν είδε πιά και ρόδιση
στά όρη ή χαρηνγή, —
κι αυτός ποῦ να φανή!...»

ΙΖΟΛ.

Σώπα Βραγγιάνα.

Είν' όμορφα τα λόγια, μ' χαμένη πηγαίνει ή γλύκα του παραμυθιοῦ σου! Η όμορφη Όριέττα τόσο μαύρη πίκρα δεν έλαβε ποτέ της. Για μέ, για μένα, ή άπαντοχη βιαρεία ναι, σαν την πέτρα του τάφου άπάνου στην καρδιά που ακόμη δεν είναι πεθαμμένη. Άχ! ένας κόσμος δεν πέρασε στο βίωσάνο μου άπάνου; Στην κεφαλή ποιά χέρι με βαραίνει, και στα μηλίγγια μου έδεσε την κόμη τόσο σφιχτά, που λές την ξεριζώνει; Βγάλε, Βραγγιάνα, τα λαμπρά στολίδια! κάνε τα μαύρα τα μαλλιά μου, άσβόλη σκόρπισε μέσα στο χρυσάφι τούτο, ξολόθρεψέ τα! Κατάρα τα δέρνει,

(*) Κοίταξε άριθ. 463, 464 και 465.